

Μνήμων

Τόμ. 38, Αρ. 38 (2021)

Μνήμων

ΜΝΗΜΩΝ

ΜΕΛΕΤΕΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΟΥΛΙΟΣ, Αναζητώντας την ειρήνη εν μέσω πολέμου: Η οθωμανική διπλωματική δραστηριότητα κατά το έτος 1685 και ο ρόλος του Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου • ΣΠΗΡΟΣ Ν. ΓΑΣΤΡΕΠΑΤΟΣ, Νησί της Αφροδίτης ή νησί του Διονύσου; Η αγροτική οικονομία των Κυθέρων σύμφωνα με την οθωμανική απογραφή του 1715 • ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΜΟΙΡΑΣ, Οι οθωμανικές προσλήψεις της Σερβικής και της Ελληνικής Επανάστασης: Μια απόπειρα τυπολογίας • ΜΙΧΑΗΛ ΣΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ – ΑΝΤΩΝΗΣ ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ, Βαδίζοντας προς τη μάχη ανάποδα: Οι πολιτικές αντιλήψεις του 1821 και η Εποχή των Επανάστασεων • ΒΑΣΙΛΗΣ ΓΟΥΝΑΡΗΣ, Πειρατεία, περιπλανήσεις και έρωτας στις ακτές της Χαλκιδικής: Μια οριενταλιστική μικροϊστορία εν έτει 1830 • ΜΑΡΙΑΝΘΗ Φ. ΠΑΛΑΖΗ, Επιστημονικός πατριωτισμός και κοινωνική συνοχή στα συγγράμματα υγιεινής του Σπυρίδη Αρχιγένους • ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΑΣΙΔΑΣ, Διερευνώντας τη θεσσαλική γαιοκτρία 1881-1900 • ΔΕΣΠΩ ΚΡΙΤΣΟΠΑΚΗ, Η ιστορία της ομαδικής ψυχοθεραπείας στην Ελλάδα (1960-1980) • ANNA MARIA ΣΙΝΑΝΗ, «Τα τεχνικά μέσα». Τεχνολογίες αναπαραγωγής και αποθήκευσης κειμενικών τεκμηρίων και ιστοριοφυλολογική έρευνα στη μεταπολεμική Ελλάδα: Η περίπτωση του Κέντρου Νεοελληνικών Ερευνών

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

ΒΥΡΩΝ ΑΝΤΩΝΙΔΗΣ – ΤΑΣΙΑΡΧΗΣ ΚΟΛΙΑΣ – ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΥΤΖΑΚΙΩΤΗΣ – ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΒΑΝΟΣ – ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΟΠΗΣ – ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΕΡΙΑΝΟΣ, Ιστορική έρευνα και νέες τεχνολογίες: Προβληματισμοί και προκλήσεις με αφορμή την προσδιάστατη αποτύπωση του πύργου της Ουρανούπολης

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ

Εκδόσεις για το 1821. Μια πρώτη αποτίμηση: Χρήστος Λούκος, Αλεξάνδρα Σπύρη, Έλλη Δρούλια ως Γεωργία Γιάτση, Παναγιώτης Ελ. Γκεντί, Δημήτρης Αγγελής-Δημάκης, Υβόν Κοσμά, Χρήστος Δεσύλλας

38

ΑΘΗΝΑ 2021

ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ 2021-2022

EMNE EMNE

doi: [10.12681/mnimon.38264](https://doi.org/10.12681/mnimon.38264)

Copyright © 2024

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

EMNE E. (2024). ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ 2021-2022. *Μνήμων*, 38(38), 319-323. <https://doi.org/10.12681/mnimon.38264>

ΧΡΟΝΙΚΟ
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ 2021-2022

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
2021-2022

*Πρόεδρος: Σάκης Δημητριάδης,
Αντιπρόεδρος: Άννα Αθανασούλη, Γραμματέας: Μαργαρίτα Λιάγκα,
Ταμίας: Γιάννης Παπακονδύλης, Μέλος: Βαγγέλης Καραμανωλάκης*

ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
2021-2022

Σοφία Ματθαίου, Βαγγέλης Σαράφης, Κατερίνα Δέδε

Α'. Συναντήσεις-συζητήσεις

Διαδικτυακά μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας Zoom, λόγω της πανδημίας, από τον Ιανουάριο έως τον Δεκέμβριο του 2021 (Τετάρτες) έγιναν οι ακόλουθες συναντήσεις:

- 13.1.2021 Λεωνίδας Μοίρας, *Οι οθωμανικές προσλήψεις της Σερβικής και Ελληνικής Επανάστασης: Μια απόπειρα τυπολογίας*
Συζητήσεις: Ελένη Γκαρά, Σοφία Λαΐου
- 17.2.2021 Άκης Παλαιολόγος, *Συνδικαλιστικό περιβάλλον και συλλογική διεκδικητική δραστηριότητα των βιομηχανικών εργατών: η περίπτωση της Πάτρας στη μετεμφυλιακή περίοδο (1949-1967)*
Συζητητές: Νίκος Σερντεδάκης, Σεραφείμ Σεφεριάδης
- 10.3.2021 Εύη Καρούζου, *Το Συνέδριο της Βιέννης: πόλεμος και ειρήνη στα χρόνια του '21*
Συζητήτριες: Άντα Διάλλα, Όλγα Κατσιαρδή-Hering

- 17.3.2021 Νίκος Μπακουνάκης, *Ο Στίβεν Κρέιν και ο Ελληνοτουρκικός πόλεμος του 1897: πολυμεσική αφήγηση, τεχνολογία και μαζική κουλτούρα*
Συζητητές: Μανόλης Αρκολάκης, Νίκη Μαρωνίτη
- 7.4.2021 Στέφανος Ιωαννίδης, *Η «μεγάλη ιζολική οικογένεια»: η διαχείριση του εργατοϋπαλληλικού προσωπικού στη μεταπολεμική βιομηχανία της Ελλάδας*
Συζητήτριες: Δήμητρα Κόφτη, Δήμητρα Λαμπροπούλου
- 21.4.2021 Πάυλος Μούλιος, *Θεμελιώνοντας την μεταπολεμική καθημερινότητα: καταναλωτική κουλτούρα, προπαγάνδα και Δημοκρατία στην Ελλάδα της δεκαετίας του 1950*
Συζητητές: Πολυμέρης Βόγλης, Στρατής Μπουρνάζος
- 12.5.2021 Νίκος Καποδίστριας, *Άνθρωποι έντιμοι ή εξόριστοι πειρατές; Η εμπλοκή των ελληνορθόδοξων βενετών υπηκόων στην εξέγερση των Ορλωφικών*
Συζητητές: Δάφνη Λάππα, Γεράσιμος Παγκράτης
- 2.6.2021 Βαγγέλης Καραμανωλάκης, *Ο ιστορικός Γιάνης Κορδάτος στην «εξορία». Επίσκεψη σε μία ιδιότητα και σε μία εποχή*
Συζητητές: Κωστής Καρπόζηλος, Παναγιώτης Στάθης
- 16.6.2021 Σοφία Ζησιμοπούλου, *Δημόσιοι διανοούμενοι και οπτικοακουστικά αρχεία του κινηματογράφου και της τηλεόρασης. Εξετάζοντας φιλικές βιο-αφηγήσεις από τη Μεταπολίτευση μέχρι σήμερα*
Συζητητές: Κώστας Καραβίδας, Κωστής Κορνέτης
- 6.10.2021 Μιχάλης Μπαρδάνης, *Παρατηρήσεις περί της βιοτεχνικής παραγωγής οπτόπλων και κεράμων στην Αθήνα και στην ευρύτερη Αττική, κατά την οθωνική περίοδο*
Συζητητές: Γιάννης Γιαννιτσιώτης, Μαρία Παπαθανασίου
- 20.10.2021 Χριστίνα Κονιάλη, *Η ΕΠΟΝ από την Απελευθέρωση στον Εμφύλιο, 1945-1946*
Συζητητές: Πολυμέρης Βόγλης, Ηλίας Νικολακόπουλος
- 10.11.2019 Δημήτρης Στεργιόπουλος, *Η ρωμαίικη κοινότητα της Κωνσταντινούπολης και το Σύνταγμα του 1876*
Συζητητές: Παρασκευάς Κονόρτας, Ανδρέας Λυμπεράτος
- 24.11.2019 Αλέξανδρος Μακρής, *«Το ημέτερον Κράτος είχεν υποχρέω-*

σιν όπως περιβάλλη δι' ιδιαίτερας στοργής εκείνους οίτινες συνετέλεσαν εις το να μεγαλοουργήση η Πατρίς»: *Η πρόνοια για τους παλαιούς πολεμιστές, τους αναπήρους και τα θύματα πολέμου στην Ελλάδα (1912-1940)*

Συζητήτριες: Ελισάβετ Κοντογιώργη, Δήμητρα Λαμπροπούλου

8.12.2021 Όλγα Ευαγγελίδου, *Η έννοια της μόδας σε σχέση με την παραιοδοσιακή φορεσιά, την ένδυση και την ενδυμασία στη Σύρο (1789-1850)*

Συζητήτριες: Χριστίνα Κουλούρη, Αναστασία Φαλιέρου

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ-ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΝ

2021-2022

Μαρία Αρβανίτη, Άννα Αθανασούλη, Δημήτρης Γαρρής, Κατερίνα Δέδε, Όλγα Ευαγγελίδου, Κωνσταντίνος Ηροδότου, Βαγγέλης Καραμανωλάκης, Μαριτίνα Λεοντσίνη, Μαργαρίτα Λιάγκα, Πασχάλης Φιλιππάκης, Φιλίππα Χορόζη

Β'. Εκδόσεις

Το 2021 η EMNE εξέδωσε τον συλλογικό τόμο *Επαναστάσεις (1776-1830): σύγχρονες ιστοριογραφικές προσεγγίσεις*, επιμ. Αλεξάνδρα Σφοίνη – Χρήστος Λούκος – Βαγγέλης Σαράφης, EMNE / περιοδικό *Μνήμων*, σειρά Θεωρία και Μελέτες Ιστορίας, αρ. 22, Αθήνα 2021, 601 σ.

Ο τόμος αποτελεί μέρος της εκδοτικής δράσης που πραγματοποιεί η Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού με αφορμή την επέτειο για τα 200 χρόνια από την έναρξη της Επανάστασης του 1821. Το εύρος των μελετών που περιλαμβάνονται στον τόμο, εκτείνεται από τις επαναστάσεις στην Ευρώπη έως εκείνες στην αμερικανική ήπειρο, στα τέλη του 18ου έως τα μέσα του 19ου αιώνα, με την πεποίθηση πως το συγκεκριμένο εγχείρημα συνεισφέρει στην ένταξη της ελληνικής περίπτωσης στο διεθνές πλαίσιο. Ακολουθώντας την παράδοση της σειράς «Θεωρία και Μελέτες Ιστορίας» της EMNE, η έκδοση περιλαμβάνει εξειδικευμένα επιστημονικά άρθρα που εξετάζουν διαφορετικές όψεις του επαναστατικού φαινομένου. Ειδικότερα, πρόκειται για δεκαέξι άρθρα, μεταφρασμένα στα ελληνικά από τα γαλλικά, αγγλικά, ιταλικά και ισπανικά, τα οποία παρουσιάζουν όψεις της σύγχρονης ιστοριογραφίας για την Εποχή των Επανάστασεων σε

διάφορα εθνικά συμφραζόμενα από το 1776 έως το 1830. Επτά άρθρα αφιερώνονται στη Γαλλική Επανάσταση και το ιστοριογραφικό τοπίο, όπως αυτό διαμορφώθηκε πριν και μετά τη Διακοσιετηρίδα από το 1789, με τις σχετικές αντιπαραθέσεις αλλά και τις νεότερες έρευνες του πεδίου (Vovelle, Triolaire, Lemarchand, Chappey, Chopelin, Leuwers, Pascal Dupuy – Alan Forrest). Ακολουθούν επτά άρθρα για τις επαναστάσεις στη Μεσόγειο και τα Βαλκάνια: την Ισπανική Επανάσταση του 1808 (Carantoña), τους Ισπανούς φιλελεύθερους (Oliván), τον ιταλικό Καρμποναρισμό (Addante), τις επαναστάσεις του 1820-1821 στην Ιταλία (de Francesco), τη Σερβική Εξέγερση του 1804 (Vucinich) καθώς και την Ελληνική Επανάσταση μέσα από το πρίσμα της οθωμανικής πολιτικής (Sheremet). Τις λεγόμενες «ατλαντικές» επαναστάσεις για την ανεξαρτησία των αμερικανικών αποικιών καλύπτουν δύο άρθρα, ένα για την Αμερικανική Επανάσταση (Greene) και ένα για τα κινήματα στη Λατινική Αμερική (Breña). Τέλος παρουσιάζεται ο επαναστατικός αναβρασμός του 1830 σε πολλά σημεία της ευρωπαϊκής ηπείρου στη διεθνή του διάσταση (Fureix). Ως επίμετρο δημοσιεύεται ένα πρωτότυπο κείμενο του Βασίλη Παναγιωτόπουλου για τους εμφυλίους πολέμους κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821. Η έκδοση του τόμου πραγματοποιήθηκε με την ενίσχυση του Ιδρύματος Ιωάννου Φ. Κωστοπούλου.

Επίσης, η EMNE προχώρησε στη φωτομηχανική ανατύπωση των εξαντλημένων εκδόσεων από τη σειρά «Θεωρία και Μελέτες Ιστορίας» του Eric J. Hobsbawm, *Η συμβολή του Καρόλου Μαρξ στην επιστήμη της ιστορίας*, μετάφραση Αλέξης Πολίτης, 1981, και της Λίνας Βεντούρα, *Μεταπάστευση και έθνος. Μετασχηματισμοί στις συλλογικές και τις κοινωνικές θέσεις*, 1994.

Τέλος, βρίσκεται σε εξέλιξη η έκδοση του συλλογικού τόμου *10 επεισόδια από την Επανάσταση του 1821*. Την οργάνωση της έκδοσης συντονίζουν η Άννα Αθανασούλη, η Βάλλια Ράπτη και ο Βαγγέλης Σαράφης. Ο τόμος εντάσσεται επίσης στην εκδοτική δράση της εταιρείας με αφορμή την επέτειο για τα 200 χρόνια από την έναρξη της Επανάστασης του 1821. Η έκδοση του τόμου γίνεται με την ενίσχυση του Ιδρύματος Ιωάννου Φ. Κωστοπούλου.

Γ'. Συνέδρια

Η συνεχιζόμενη πανδημία επέβαλε την εκ νέου αναβολή της διεξαγωγής του επιστημονικού συνεδρίου της εταιρείας με θέμα «Η Επανάσταση του 1821: νέες προσεγγίσεις», το οποίο εντάσσεται στο πλαίσιο της «Πρωτο-

βουλίας 1821-2021» και ήταν προγραμματισμένο για τις 4-6 Νοεμβρίου 2021. Το συνέδριο είχε προγραμματιστεί για να αναδείξει πλευρές της Ελληνικής Επανάστασης που δεν έχουν συστηματικά μελετηθεί, όπως: η ματιά του άλλου, τι δηλαδή μαρτυρούν οι οθωμανικές πηγές για το 1821, η καθημερινή ζωή στα χρόνια του Αγώνα, η ζωή και η δράση των πολλών και όχι μόνο των επωνύμων, οι γυναίκες και τα παιδιά, και γενικά πλευρές που χρειάζονται για να αναδειχθούν νέα ερευνητικά ερωτήματα και σε βάθος μελέτη των πηγών. Ελπίζεται ότι θα πραγματοποιηθεί μέχρι το φθινόπωρο του 2022, αν η επιδημιολογική κατάσταση το επιτρέψει.

Η εταιρεία είχε επίσης προγραμματίσει την πραγματοποίηση επιστημονικής εκδήλωσης, στις 15 Δεκεμβρίου 2021, για τη συμπλήρωση πενήντα χρόνων από την ίδρυσή της (1971). Και αυτή η εκδήλωση κρίθηκε αναγκαίο να μεταφερθεί για το φθινόπωρο του 2022, καθώς οι επιδημιολογικές συνθήκες δεν επέτρεπαν τη διεξαγωγή της με φυσική παρουσία.

Δ'. Το Facebook της EMNE

Κάθε ενδιαφερόμενος χρήστης μπορεί να επισκεφθεί τη σελίδα του Μνήμονα, ακόμα και αν δεν είναι εγγεγραμμένος χρήστης του Facebook. Η σελίδα ενημερώνεται τακτικά και έγκαιρα με όλα τα νέα της EMNE από τον διαχειριστή της. Διαχειρίστρια: Μαργαρίτα Λιάγκα.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΤΟΜΟΥ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ (1776-1830): ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

Επαναστάσεις (1776-1830): σύγχρονες ιστοριογραφικές προσεγγίσεις, επιμ. Αλεξάνδρα Σφοίνη – Χρήστος Λούκος – Βαγγέλης Σαράφης, EMNE / περιοδικό *Μνήμων*, σειρά Θεωρία και Μελέτες Ιστορίας, αρ. 22, Αθήνα 2021, 601 σ.

Δημοσιεύονται παρακάτω οι ομιλίες της Μαρίας Δαμηλάκου και του Κώστα Γαγανάκη, που έγιναν κατά την παρουσίαση του τόμου διαδικτυακά, στις 20.12.2021.

Είναι για μένα μεγάλη τιμή και χαρά να συμμετέχω στην παρουσίαση ενός τόμου που χώρεσε τόσες επαναστάσεις και φώτισε αυτή τη μεγάλη επαναστατική εποχή, η οποία στο έργο που παρουσιάζουμε, ξεκινά με την Αμερικανική Επανάσταση του 1776.